

2023-0099597
- 7 JULI 2023

GOD
archie

Aan de leden

Datum

6 juli 2023

Ons kenmerk

U202300388

Lbr. 23/028

Onderwerp

Wet Digitale Overheid

Geachte leden van college en gemeenteraad,

Op 21 maart 2023 is de Wet digitale overheid (Wdo) aangenomen. In deze ledenbrief informeren wij u over het doel van deze wet, onze aandachtspunten in de belangenbehartiging richting het rijk en de maatregelen die u dient te treffen in het kader van de implementatie.

Waarom een Wet digitale overheid?

De Wdo regelt dat Nederlandse burgers en bedrijven veilig en betrouwbaar kunnen inloggen bij de (semi-)overheid. Daarmee wordt bedoeld dat burgers elektronische identificatiemiddelen krijgen met de betrouwbaarheidsniveaus 'substantieel' of 'hoog'. Deze identificatiemiddelen geven publieke dienstverleners meer zekerheid over iemands identiteit. Tevens biedt de wet een juridische grondslag voor het toelaten van private inlogmiddelen en het gebruik van inlogmiddelen uit andere Europese lidstaten. De Eerste Kamer heeft middels een novelle uitgangspunten voor het ICT-ontwerp laten opnemen in de wet. Die hebben onder meer betrekking op privacy, 'open source' en een verhandelingsverbod van data.

Daarnaast stelt de wet open standaarden verplicht. Die openheid maakt het mogelijk dat iedereen de standaarden kan gebruiken. Daarbij gaat het onder meer om standaarden voor digitale toegankelijkheid. In de Wdo wordt de Europese richtlijn over digitale toegankelijkheid van overheidswebsites en apps¹ geïmplementeerd. Het tijdelijk besluit digitale toegankelijkheid overheid

¹ [Richtlijn 2016/2102/EU](#)

(BDTO) wordt onderdeel van de Wdo. Wij hebben u hierover eerder in ledenbrieven geïnformeerd.²

Gefaseerde inwerkingtreding

De Wdo treedt formeel vanaf 1 juli 2023 gefaseerd in werking. De wet schrijft voor dat (semi)overheidsorganisaties alle toegelaten Europese en private inlogmiddelen accepteren. Die acceptatieplicht zal gelden na een migratie naar het nieuwe Stelsel Toegang. Het ministerie van Binnenlandse Zaken (BZK) verwacht dit stelsel in 2024 gereed te hebben. Dan is het stelsel toegankelijk voor publieke dienstverleners en aanbieders van toegangsdiensten en kunnen inlogmiddelen erkend worden. Het is de bedoeling dat alle overheidsorganisaties vervolgens binnen drie jaar op het nieuwe stelsel aangesloten zijn.

Interbestuurlijk toezicht

In de wet is momenteel een bepaling opgenomen dat het college van Gedeputeerde Staten de taak heeft interbestuurlijk toezicht te houden op de medebewindsverplichtingen van gemeenten in deze regeling. Deze bepaling treedt niet in werking. Na onderzoek en overleg met IPO en VNG is de minister van BZK tot de conclusie gekomen dat een meer centraal ingericht toezicht in de rede ligt. Over de concrete invulling van het gewenste centrale toezicht en de manier waarop het rijk het horizontale toezicht ondersteunt, worden nadere afspraken met de koepels gemaakt. Bij de eerstvolgende wijziging van de Wdo worden de bepalingen over interbestuurlijk toezicht hiermee in lijn gebracht.

Impact

Na een eerste impactanalyse van het wetsvoorstel in 2021 bleek dat er nog te veel onduidelijkheden waren om hiervan de impact te bepalen. BZK geeft aan eind 2023 meer duidelijkheid over het nieuwe stelsel te kunnen geven, zodat de VNG een nieuwe impactanalyse kan uitvoeren. Op basis van deze impactanalyse zal de VNG ook ingaan op de bekostiging van de implementatie van de Wdo.

De VNG heeft daarbij de volgende aandachtspunten:

- **Stelsel Toegang:**

De VNG pleit voor een uitvoerbare migratiestrategie, waarbij afspraken, standaarden en voorzieningen worden gerealiseerd die passen bij de gemeentelijke praktijk. De VNG pleit ervoor dat de migratieperiode van drie jaar pas gaat gelden nadat het stelsel gereed is en er duidelijkheid bestaat over de manier waarop gemeenten kunnen aansluiten.

- **Routeringsvoorziening**

De complexiteit van het aansluiten op het Stelsel Toegang kan voor gemeenten worden gereduceerd door middel van een zogenoemde routeringsvoorziening. Er moet duidelijkheid komen of een dergelijke voorziening tijdig onderdeel zal vormen van het stelsel.

- **Machtigen**

Gemeentelijke dienstverlening digitaliseert in toenemende mate. Maar niet iedereen kan, wil of mag zelfstandig gebruik maken van digitale diensten. Een goed werkende voorziening voor machtigen en wettelijke vertegenwoordiging is een randvoorwaarde voor de goede werking van het Stelsel

² Zie voor meer informatie onze ledenbrieven van 21 april 2021 ([Lbr. 21/024](#)) en 7 december 2022 ([Lbr. 22/066](#)).

Toegang en de Wdo in bredere zin. Ook dient de architectuur voor machtigingsvoorzieningen te passen bij de architectuur van het nieuwe Stelsel Toegang. De bestaande voorzieningen vormen nog geen compleet geheel en ze sluiten momenteel nog niet goed aan op de architectuur van het Stelsel Toegang.

- Digitale Identiteit

Onlangs heeft de staatssecretaris van BZK gereageerd op het rapport 'Digitale identiteit vraagt veel van DigiD en eHerkenning' van de Algemene Rekenkamer. Er is nog onvoldoende zicht op de relatie tussen de Europese ontwikkeling op het gebied van de digitale identiteit (de 'wallet') en het Stelsel Toegang. De VNG vindt dat een visie op de samenhang tussen deze Europese ontwikkeling en het Stelsel Toegang moet worden gevormd, om de toekomstbestendigheid van het stelsel te garanderen.

Wat moet u doen?

Er is nog veel onduidelijk over de manier waarop gemeenten aan de wet kunnen voldoen. Wel is duidelijk dat gemeenten de betrouwbaarheidsniveaus voor het inloggen bij bepaalde gemeentelijke dienstverlening moeten verhogen. De VNG heeft hiervoor een classificatie ontwikkeld: <https://vng.nl/artikelen/betrouwbaarheidsniveaus-online-dienstverlening>. Om u voor te bereiden op de Wdo, kunt u beginnen met het classificeren van de betrouwbaarheidsniveaus van alle digitale diensten die uw gemeente aan burgers en bedrijven levert.

De Algemene Rekenkamer heeft in het bovengenoemde rapport gesignaleerd dat het gebruik van DigiD en eHerkenning complexer wordt in verband met eisen vanuit informatieveiligheid. Deze ontwikkeling kan burgers met minder digitale vaardigheden uitsluiten. Sinds 1 januari 2023 zijn de Informatiepunten digitale overheid (IDO's) bij lokale bibliotheken onder regie van de gemeenten gebracht.³ U kunt burgers met vragen over DigiD daarop attenderen. Ons advies is om daarover afspraken te maken met uw lokale IDO.

Vragen

Mocht u vragen hebben over naar aanleiding van deze ledenbrief, dan kunt u contact opnemen met Sophie van Velzen, Beleidsmedewerker Digitale Overheid: sophie.vanvelzen@vng.nl.

Met vriendelijke groet,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

mr L.K. Geluk
Algemeen directeur

³ Zie hiervoor ledenbrief LBR 23/001 van 18 januari 2023